

két évtizeddel a nagyfokú kiábrándultságról tanúskodik. Az asszociációs válaszok szimbolikusan is kifejezik azt a távolságot, amely a hallgatók és a politika világa között érzékelhető. Azzal, hogy a politikára csalásként, átverésként gondolnak, tükrözi a pártok, a politikusok munkájában való alacsony bizalmat.

A kutatás eredményei arra utalnak, hogy a magyar egyetemi és főiskolai hallgatók politikai érdeklődése alacsonynak mondható, némileg emelkedett azok aránya, akik távol tartják magukat a politikától. Úgy tűnik, a politikai affinitás szintje mintha csökkenne, erősödni látszik az érdektelenség és apátia. A fiatalokat továbbra sem foglalkoztatja a politika. A politikáról való gondolkodás kapcsán hasonló mintázatot tapasztalhatunk a fókuszcsoporthoz és mélyinterjú alanyainak véleményét megvizsgálva, hiszen a legtöbben negatív attitűdről számoltak be. A politikáról azt gondolják, hogyha valaki kapcsolatba kerül vele, az utakat zár el a későbbiek során önmaga előtt, emiatt sokan tudatosan távol tartják magukat tőle.

Kutatásom során a politika negatív konnotációját tapasztaltam. A politikát nem lehet kikerülni, szükség van a politikai ügyekben való valamilyen szintű részvételre, azonban az előző rendszerek negatív öröksége napjainkig érezteti hatását, a politizálás hiánya érzékelhető, sürgetővé vált az aktív, felelős állampolgár szerepének elsajátítása. Az információhiány pótlásának legfontosabb intézményes kerete az oktatás kellene, hogy legyen. Ennek megvalósítása nagyban hozzájárulhatna ahhoz, hogy a politikával kapcsolatos érdektelenség, közömbösség és elutasítás felszámolhatóvá váljon.

Kulcsszavak: szociális reprezentáció, politikai érdeklődés, fókuszcsoport, egyéni mélyinterjú

Elfelejtjük az irreleváns információkat?

- epizodikus emlékezeti előhívás vizsgálata kényszerbetegségben

TE16_EA14

Demeter Gyula* - BME, Kognitív Tudományi Tanszék;

Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház, Központi Rehabilitációs Osztály

Keresztes Attila* - BME, Kognitív Tudományi Tanszék;

Max Planck Institute for Human Development, Berlin

Harsányi András - OPAI -Nyíró Gyula Kórház, II-es számú Pszichiátria

Csigó Katalin - OPAI -Nyíró Gyula Kórház, II-es számú Pszichiátria

Racsomány Mihály - BME, Kognitív Tudományi Tanszék

Az obszesszív-kompulzív zavar (OCD, kényszerbetegség) egy súlyos neuropszichiátriai kórkép, melyet a nemkívánatos betörő gondolatok (obszessziók) és/vagy az ismétlődő kompulzív cselekvések, mentális rituálék (kompulziók) jellemeznek (Amerikai Pszichiátriai Társaság, 1994). A klinikai tünetek egyik lényeges kognitív háttérfaktoraként legtöbb szerző a végrehajtó rendszer diszfunkcióját emeli ki (Kuelz és mtsai., 2004; Abramovitch és mtsai., 2013), ami szorosan kapcsolódik a számos vizsgálat által kimutatott orbitofrontális és dorsalis anterior cinguláris deficitekhez OCD-ben (Milad és Rauch, 2012). Ugyanakkor Chamberlain és mtsai., (2005) szerint a végrehajtó rendszer nem minden aspektusa sérült OCD-ben. A klinikai tünetek és a fő kognitív deficitek - mint, a prepotens válasz gátlása, a szett váltás és a hatékony szervezési stratégia használat az emlékezeti próbákban – megmagyarázhatóak a kognitív és a viselkedési gátlás sérülésével. Előzetes kutatásokból tudjuk, hogy az emlékek előhívása a végrehajtó rendszer működését involválja, amely a cél emlékek aktiválása mellett csökkenti a versengő emlékyo-

mok elérhetőségét. Ezt a hatást nevezzük előhívás kiváltotta felejtésnek (retrieval induced forgetting – RIF), amit leggyakrabban a szelektív gyakorlási paradigmával vizsgálták. Az emlékezeti patológiák megértése szempontjából alapvető tudományos kérdés, hogy vajon a RIF hatás a versengés feloldásában szerepet játszó gátlási folyamatoknak vagy csupán az előhívott emlékek megerősödésének és interferenciájának tulajdonítható-e. Célunk, hogy egy klinikai vizsgálat keretében bizonyítékokat szerezzünk a végrehajtó kontroll folyamatok szerepéről a RIF hatás előidézésében. Mivel korábbi adatok szerint a RIF hatás összefügg a munkamemória kapacitással és a szorongás szintjével, ezért vizsgálatunkban ezeket a változókat is mértük. A vizsgálatban 25 OCD-vel diagnosztizált személy, illetve 25, kor és iskolázottság mentén illesztett, kontroll személy vett részt. Egy módosított szelektív gyakorlási paradigmát használtunk, mely alkalmas volt nem csak a találatok/hibázások, hanem az adott válaszok reakcióidejének a rögzítésére is. Eredményeink azt mutatják, hogy az emlékezeti előhívás gyakorlása mindkét csoportban a gyakorolt emlékek jobb felidézéséhez vezetett, azonban csak a kontroll csoportban vezetett RIF-hez, az OCD csoportban nem. Nem találtunk összefüggést a RIF hatás és az állapot, vonás szorongás mértéke között a (STAI) illetve a RIF hatás és a munka- (N-vissza feladatok), rövid távú memória kapacitás (Számterjedelem Előre feladat) között. Valószínűleg a RIF hatás hiánya az OCD-ben megfigyelhető konfliktus detektáló folyamatok zavarával magyarázható, melynek hátterében az anterior cinguláris és a prefrontális kéreg fokozott aktivitása valószínűsíthető.

*Ezek a szerzők azonos mértékben járultak hozzá a kutatáshoz.

Kulcsszavak: emlékezet, előhívás kiváltotta felejtés, obszesszív kompulzív zavar, végrehajtó kontroll

Időorientáció és egészséghez való hozzáállás vizsgálata

TE04_EA15

Dombi Edina - SZTE BTK, Neveléstudományi Doktori Iskola

Orosz Gábor - ELTE PPK Pszichológiai Intézet

Kutatásunk témája a mindennapi életünket nagyban befolyásoló testképhez való attitűd, amely kapcsolatban lehet az időperspektívával és az egészséghez való hozzáállással. Az időperspektíva egy tudattalan kognitív folyamat, amely révén időbeli kategóriákba rendezzük személyes tapasztalatainkat (Lamm, Schmidt & Trommsdorf, 1976). Rávilágít arra, hogy az egyén milyen módon látja saját múltját, jelenét és jövőjét, és miként viszonyul hozzá (Zebardast, Besharat & Hghighatgoo, 2011). Zimbardo és Boyd (1999) szerint minden ember előnyben részesít egy időkategóriát a többivel szemben, így megkülönböztethetünk jelen-, múlt- és jövőorientált időperspektívát. Akik leginkább a múlthoz hasonlítanak minden szituációt, döntéseiket is az alapján hozzák meg, a múltorientáltak. Akik a jelen eseményeire fókuszálnak, a jelenorientáltak. Akik az előnyöket és hátrányokat mérlegelik, a jövőbeli következményekre tekintettel hozzák meg döntéseiket, a jövőorientáltak (Zimbardo & Boyd, 1999). Az ideális időperspektíva profilkra hangsúlyos múltpozitív, mérsékelt jelenhedonista és jövőorientált, valamint gyenge múltnegatív perspektívák jellemzőek (Zimbardo & Boyd, 2008). A legtöbb kutatás azt vizsgálja, milyen kapcsolatban áll az időhöz való viszonyulás és különböző függőségek, például alkoholizmus, dohányzás, drogfüggőség. Azt is tudjuk, hogy a jövőorientáltak nagyobb valószínűséggel figyelnek